

PSIHOLOGIE

Psihanaliza sînt eu!

**Sigmund Freud, Opere, vol. 16:
Viața mea și psihanaliza**
Editura Trei, 2007

„Psihanaliza este creația mea, eu fiind timp de zece ani singurul care s-a îndeletnicit cu ea, și toate nemulțumirile pe care le-a produs acest nou fenomen s-au descărcat sub formă de critică în cazul meu. Nici azi, cînd nu mai sînt de mult singurul psihanalist, nu poate să știe nimeni mai bine ca mine ce este psihanaliza”, scria Sigmund Freud în 1914, într-un text dedicat istoriei mișcării psihanalitice, tradus de curînd în volumul *Viața mea și psihanaliza* (al șaisprezecelea din seria operelor freudiene traduse la Editura Trei). De unde atîta orgoliu științific și de ce trebuia să înceapă tocmai cu un gest de autolegitimare? O posibilă explicație ar fi tocmai situația „mișcării psihanalitice” de la acea dată. Nici nu se născuse bine Asociația Psihanalică Internațională (1910), că după doi-trei ani apăruseră „două mișcări secesioniste foarte amenințătoare”, rememorează Freud într-un alt text autobiografic. Cei doi „fii rățăcitori” erau Jung și Adler, creatorii analizei abisale a arhetipurilor, respectiv psihologiei individuale a „stilului de viață”. În aceste condiții, e mai ușor de priceput de ce Freud îmbracă toga „judecătorului suprem” în psihanaliză.

Peste zece ani, în *Autobiografia* sa (tradusă tot în vol. 16 din *Opere*), părintele psihanalizei părea ceva mai împăcat cu sine. Avea deja destui adepți în Europa și peste Ocean, putea spune: „contribuțiile discipolilor și colaboratorilor mei au cîștigat tot mai mult în importanță, așa încît, acum cînd o boală grea îmi amintește sfîrșitul apropiat, mă pot gîndi cu liniște interioară la încetarea propriei mele activități”. Cît despre „secesioniștii” care-i criticau intoleranța, Freud le răspunde că a reușit să adune în jurul său specialiști de marcă

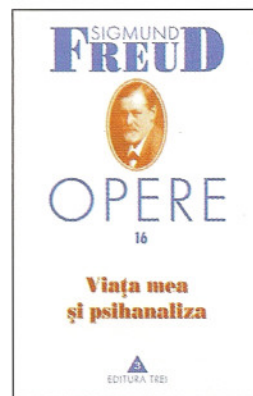
(Jones, Ferenczi, Rank, Abraham), ceea ce înseamnă că nu era atît de inflexibil precum se spune: „Un om stăpînit de o credință arogantă în infailibilitatea lui nu ar fi putut captiva și ține în jurul lui niciodată un grup atît de mare de intelectuali eminenți”.

În ciuda disputelor cu „ereticii” din psihanaliză, dar și cu detractorii din lumea medicală, ultima tălmăcire din operele freudiene îi va dezamăgi pe amatorii de anecdote. Ei nu vor afla mare lucru despre viața privată a lui Freud, dar nici despre relațiile sale tensionate cu unii dintre discipolii săi (cearta cu Jung este amintită discret, în trecăt). Volumul cuprinde, într-adevăr, o „istorie spirituală a întemeietorului psihanalizei, și nu una sufletească sau biologică”, cum avertizează psihanalistul Vasile Dem. Zamfirescu în introducere.

Cititorul poate profita din plin de carte dacă dorește să afle, în linii mari, care sînt conceptele de bază ale psihanalizei. „Complexul lui Oedip”, interpretarea viselor și nevrozelor, psihoterapia prin „transfer”, „refularea” și „sublimarea”, tensiunea dintre „Eros” și „Thanatos”, toate sînt explicate clar, dar cu rezervele de rigoare. Referitor la „libido” sau la „pulsione”, Freud recunoaște că e vorba despre niște „reprezentări teoretice care merg dincolo de psihanaliză”, dar atrage atenția că acestea nu sînt vorbe goale, ci niște concepte incipiente care urmează să fie confirmate sau infirmate de experiență. (Zoologia sau botanica au început și ele cu „definiții corecte și suficiente pentru animal și plantă”, iar biologia nu știe nici astăzi să umple noțiunea de „ceea ce este viu” cu un conținut cert, observă Freud.)

Pe lîngă nașterea și cristalizarea psihanalizei, *Viața mea și psihanaliza* mai include aplicațiile noii științe în sfera „umanoarelor” (lingvistică, istoria culturii, sociologie), dar și motivele „afective” ale rezistenței față de psihanaliză (similare cu rezistența nevroticului la psihoterapie). Spre final, găsim cîteva miniportrete ale lui Breuer, Ferenczi, Jones ori chiar vibranta Lou Andreas-Salomé, care, în 1912, venea la Viena pentru a fi inițiată în psihanaliză.

Victor Popescu

35 lei

traducere
de Daniela Ștefănescu